

Málið

ER tað nakað, sum kann øsa færoyingar, so er tað málið. Hóast útvarpið í mong ár hevur havt fastan máltátt, so er tað í bløðunum, at tú skal leita eftir tí veruliga orðaskiftinum um málspurningin, tvs. har fólk siga sína hugsan um málbrúk í síni heild. Orðabókin í útvarpinum er frálíkt tiltak, men hon leggur ikki júst upp til breitt orðaskifti um málspurningar, og tað skal hon kanska heldur ikki. Men bløðini hava annars altíð verið og tykjust at vera tað framvegis — góður karmur um eitt breitt alment kjak um málspurningar í síni heild. Hvørja ferð ein trívur í pennin og gevur sítt íkast til málkjakið, so er tað sum um at fleiri onnur rakna við úr dvala, leypa á fætur og tríva í pennin.

SOSIALURIN roynir eisini at leggja pláss til umrødda kjak, og hesi seinastu árinu hava verið rættliga nógv greinar og lesarabrøv um málspurningar. Vit hava so eisini okkara málkøna mann, sum ger viðmerkingar til gerandis málbrúk. Tað er sera vælumtókki »Málteigurin« hjá Svenning Tausen, sum í ár hevur 10 ár á baki. Hann leggur fyrri aftur í blaðnum í dag. Men málið eigur eisini at verða umrøtt í kjaktilfarinum. Hesa seinastu tíðina

hava verið fleiri málgreinar og vóna vit, at blaðið á henda hátt kann vera við til at birta upp undir og halda lív í einum týðandi orðaskifti um hetta so týðningarmikla mál, sum málið er.

TAÐ vil altíð vera so, at onkur fer ov langt við sínum atfinningum, at onkur verður traðkaður á tærnar, sum ikki dámar tað osfr. Tað mugu vit so taka við, tá orðaskiftið er frítt og hvør skal sleppa at siga sína hugsan. Vit kunnu so bara vóna, at tey fólk og teir stovnar, sum verða kritiserað í sambandi við málrætt, hava breiðar herðar og ikki gerast ov firtin. Men taka atfinningarnar til sín, viðgera tær og kanska svara aftur. Dialogurin er sjálvt grundarlagið undir tí menandi orðaskiftinum. Málið er ein so livandi og mennandi lutur, at fólk eiga at kunna siga tað teimum lystir. Tað, tey hava upp á hjartað!

TAÐ er so eisini hugaligt at síggja, at fleiri og fleiri hava hug at siga sína hugsan. Blaðið hjá føroyska studentafelagnum í Danmark, FJØLNIR, er júst útkomið og verður í oddagreininum triði í málkjakið. Víst verður til tað áhugaverda orðaskifti um føroyskt mál og málrætt, sum hevur verið í Sosialinum. Víst verður á, at tvey sjónarmið standa hvørt móti

øðrum. Annað er, at málnevndin á Fróðskaparsetrinum við stóðugt at broyta og gera nýggj orð, ger, at fólk ikki kennir sítt egna mál aftur. Føroyskt er vordið ov tungt og fremmant. Nevndin skal tí gevast við sínum arbeiði, og lata fólk sjálvi avgera, hvørji orð tey velja. Hitt sjónarmiðið er, skrivur Fjølur víðari, at vit í størst møguligan mun eiga at byggja garð um okkum, at verja okkum móti útlendskum árinum, júst við at seta føroysk — serføroysk — orð upp ímóti.

BLAÐIÐ skrivur, at tað helst er nakað um sjónarmiðini hjá báðum partum. Víst verður á, at tað er ikki ein spurningur um at duga at málbera seg. Tað snýr seg um vilja. At vit leggja orku og vilja í at hava ein góðan málburð. Tann, sum ikki ger sær ómak, tað er, at verja málið við at nýta tað rætt, hann kann heldur ikki siga seg vera fyrri, at tað skal varðveitast, skrivur útisetablaðið.

SÍÐANI Sosialurin fór undir fimmdaga útgávu, er áhugin hjá lesarunum at vera við í almenna orðaskiftinum vaksin dag um dag. Ongantíð áður hava vit fingið so nógv lesarabrøv, greinar og viðmerkingar frá lesarunum. Og ein partur av hesum snýr seg um málið. Vit fara tí at halda fram við

hesum orðaskifti og í komandi viku hava vit drúgva og áhugaverda grein eftir Kára P, sum fleiri ferðir áður hevur sagt sína hugsan um málspurningar.

MEN fyrri at nøkta tørvin hjá øllum lesarunum halda vit so fram við málteiginum hjá Svenning Tausen og vóna, at blaðið við hesum teigi er við til at varðveita og menna føroyska málið á besta hátt.

SUM eitt PS skulu vit takka Mjólkarvirki Búnaðarmanna fyrri frálíka tiltak teirra við at brúka mjólkarpakkan til upplýsingar um gott føroyskt málbrúk. Tøkk til listamannin Eivind Mohr fyrri frálíka hugskot hansara. Soleiðis skal tað gerast.

sosigaley

Dimmalætting

DAÐBLAÐIÐ

KLAKSVÍK

14. SEPTEMBER

FRIÐ FØROYAR

NORÐLÝSIÐ

Norðlýsið langar út eftir Føroya Banka

Norðoyarblaðið ella klaksvíkblaðið Norðlýsið ger nógv burtur úr spurninginum um Nónhamar og Skálafjall. Oddagreinin í gjár ber heitið "Landsstýris-skommin". Blaðið skrivur, at at mangt skal ein hoyra, áður enn oyrunni detta av og sipar við hesum til tíðindini um, at Nónhamar skal seljast og Skálafjall fáa kvotuna. Blaðið heldur tað vera gott gjørt, at landsstýrið als ikki virðir reiðarí og manning á Nónhamri so mikið sum at boða teim-

um frá, at tað ætlar at avhóva skip og manning.

Norðlýsið víðger serliga stöðuna hjá Føroya Banka í hesum máli og skrivur, at bankin longu í september fekk at vita frá landsstýrinum, at tað hevði eina ætlan, har P/f Kjølbro kundi yvirtaka Skálafjall við kvotuni hjá Nónhamri. Hesum hevur bankin ongantíð sagt Kjølbro frá, hóast bankin er djúpt inni í partafelagnum. Síðani skal Føroya Banki hava sagt landsstýrinum frá, at hann var ikki hugaður í upplegginum, uttan so mikið sum at leggja uppskotið fyrri reiðaríð í

Klaksvík.

Ja hetta ljóðar ikki sørt löggið, og kann ein ikki lata vera við hugsa um skringingina herfyri, har tað bráðliga kom fram, at Føroya Banki hevði sett Ólaf Olsen at stýra Kjølbrofyrirtekuni. Um hesi nýggjastu tíðindini um bankan og Nónhamar eru sonn, so má tað sigast at vera ógvuliga löggið, at ein banki als ikki setir seg í samband við kundan, sum er Kjølbro og greiðir leiðslu har frá uppskoti landsstýrisins at lata Kjølbro yvirtaka Skálafjall við kvotuni hjá Nónhamri.

Er hetta rætt so má ein

veruliga spyrja, hvør tað er, sum hevur mest ella alt at siga í hesum landi. Gott nokk vistu vit, at bankarnir hava nógv at siga, men at teir heilt skulu seta ynski landsstýrisins, virkisleiðslur og manningar heilt til viks og ikki so frægt sum spyrja seg fyrri hjá kundum sínum — men bara taka sakirnar í egna hond — er skelkandi. Jú her er nógv at grava í ikki bara hjá Norðlýsinum men eisini hjá okkara fólkavaldu politikarum. Ikki minst teir hava skyldu til at kunna seg um, hvat fyrigongur í samfelagnum.

Gott í teg Ólavur prestur

Hesa seinastu tíðina hevur útvarpið varpað út fleiri sera áhugaverdar sendingar um víðurskiftini í Týskalandi. Og tað, sum ger sendingarnar serliga forvitnisligar, er, at tað er ein føroyskur prestur, sum starvast í Týskalandi, ið hevur skrivað tekstin. Upplæsturinn hevur Jógvan Arge tikið sær av. Lat tað vera sagt beinanvegin, at tað hevur verið sera áhugavert at fylgja við í hesum sendingum. Væl orðað, væl lisið og sera víðkomandi innihald. Vit verða fódrað við so nógvum útlendskum tilfari í bæði føroyskum og útlendskum fjølmiðlum, men tað byggi sum oftast á metingar hjá útlendingum. Tí er tað gott, at vit eisini kunnu eygleiða umheimin við føroyskum brillum.

Ólavur Rasmussen, sum hevur latið útvarpinum tilfarið, skal hava tøkk fyrri sera áhugaverdar sendingar. Har kom nógv fram, sum mong neyvan hava givið sær fær um. Eitt nú at eysturtýskarar vóru teir, sum rindaðu krígsendurgjaldið, at meðan klappjakt verður rikin móti kommunismum í ET, so sluppu mangir av nazistunum, í VT, eitt nú dómarar, undan revsing eftir kríggj. Har var eisini spurningurin um nýnazistarnar og teirra leiklut í einum framtíðar týskum samveldi o.s.f. Jú tað er sanniliga hugaligt at vita sær, at tað finnst føroyskir prestar, sum ditta sær at fara út um tektstín og geva sítt bidrag til almenna orðaskiftið um týðandi samfelagsspurningar — antin tað so er heima ella burturi. Halt fram Ólavur og tøkk til Jógvan fyrri upplæsturinn.